

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายสมเกียรติ บุญศิริ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน) ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ กรณีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

ประเด็นวินิจฉัย

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิด บิดาหรือมารดานั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะราย เป็นประการอื่น

ข้อ ๒ บุคคลตามข้อ ๑ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับแล้ว ไม่ได้สัญชาติไทย เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะราย เป็นประการอื่น

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

“มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดา หรือมารดาของผู้นั้น เป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษ

เฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย

คนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรคหนึ่ง ได้รับสัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่าผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่จะมีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๑๑ บทบัญญัติมาตรา ๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้มีผลใช้บังคับกับผู้เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งรัฐมนตรีมีคำสั่งอันมีผลให้ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้สัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๙ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ รัฐมนตรีจะสั่งให้ได้รับสัญชาติไทยเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะรายก็ได้

พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง”

ความเห็น

เนื่องจากขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องนี้ ได้มีการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหลักการเป็นอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ และบทบัญญัติมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหลักการเป็นอย่างเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงเป็นกรณีที่ต้องพิจารณาว่าประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๑ และข้อ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้ร้องยื่นคำร้อง ใช้บังคับ และก่อนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำร้องนี้ จึงไม่มีบทบัญญัติใดที่จะนำมาวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอีก จึงไม่รับวินิจฉัยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ นี้ ส่วนพระราชบัญญัติสัญญาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ได้ถูกพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยการยกเลิกหลักการเดิมแล้ว จึงไม่มีบทบัญญัติใดที่จะนำมาวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอีกเช่นกัน จึงไม่รับวินิจฉัย มาตรา ๗ ทวิ วรรคสาม ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นี้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักความเสมอภาค ซึ่งมีความหมายว่า องค์กรของรัฐทุกองค์กร รวมถึงฝ่ายนิติบัญญัติต้องออกกฎหมายบังคับแก่บุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และบังคับต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของแต่ละคน การปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกัน หรือการปฏิบัติอย่างเดียวกันต่อบุคคลที่ต่างกัน ในสาระสำคัญ โดยปราศจากเหตุผล เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ได้รับรองหลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมไว้ในวรรคสามว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา

เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ และในขณะเดียวกันก็ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ในวรรคสี่ว่ามาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อ ขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติ ที่ว่าด้วยหลักเกี่ยวกับความผิดและโทษทางอาญาว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา ถ้าในขณะกระทำการนั้น ไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และหากมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและ กำหนดโทษไว้ โทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่ กระทำความผิดมิได้ ซึ่งเป็นการรับรองหลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง และหลักไม่มีความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย

สำหรับในส่วนของการได้สัญชาติ นั้น มีหลักการว่า การที่บุคคลจะได้สัญชาติย่อมเป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และอยู่ภายใต้อธิปไตยของแต่ละประเทศ โดยทุกประเทศจะมีอำนาจอธิปไตย ในการให้สัญชาติแก่บุคคลภายใต้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป ส่วนรายละเอียดของการได้สัญชาติและ ข้อยกเว้นย่อมแตกต่างกันไปตามจารีตประเพณี ประวัติศาสตร์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ ความมั่นคงของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย นั้นได้ตรากฎหมายว่าด้วยสัญชาติขึ้นใช้บังคับ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ โดยได้นำหลักเกณฑ์การได้สัญชาติโดยการเกิด ๒ หลักมาใช้ คือ หลักดินแดน ซึ่งมีหลักการว่าทารกที่เกิดในดินแดนของประเทศใดย่อมได้สัญชาติของประเทศนั้นและหลัก สืบสายโลหิต ซึ่งมีหลักการว่า ทารกจะต้องมีสัญชาติของบิดาหรือมารดา ซึ่งมีความผูกพันกันทางสายเลือด ไม่ว่าทารกนั้นจะเกิดในประเทศที่บิดาหรือมารดามีสัญชาติหรือเกิดในต่างประเทศ โดยแก้ไขปรับปรุง หลักการการให้สัญชาติให้เหมาะสมรัดกุมหลายครั้ง และกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของมาตรา ๗ ทวิ และ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวตามคำโต้แย้งของโจทก์ในคดีแพ่งของศาลจังหวัดขอนแก่น มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวม ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการได้สัญชาติไทย การเสียสัญชาติไทย และการกลับคืนสัญชาติไทย ซึ่งปรากฏเหตุผลในการแก้ไขพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่า โดยที่สมควรให้บุตรของหญิงไทยสามารถมีสัญชาติไทยได้ โดยหลักสายโลหิตด้วยตามหลักการเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย และภายใต้สัญชาติไทยของบุตร และสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การได้สัญชาติไทยของบุตรและหลานตลอดทั้งสายของคนต่างด้าวที่เป็นผู้อพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้เข้าเมืองเพียงชั่วคราวและผู้ได้รับอพยพให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นพิเศษเฉพาะราย ให้เหมาะสมรัดกุม เพราะการยึดหลักการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับบุคคลเหล่านี้ที่โดยมากจะอยู่กินกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยความในบทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อห้ามของการได้สัญชาติไทย ซึ่งใช้บังคับกับบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยที่มีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว และในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งไม่ได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือเป็นผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และใช้บังคับกับผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวทุกคนที่มีลักษณะตามที่ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่งบัญญัติไว้ ซึ่งเป็นการตรากฎหมาย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การให้สัญชาติไทยแก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวให้เหมาะสมรัดกุมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ อันเป็นอำนาจอธิปไตยของประเทศที่จะให้สัญชาติไทยแก่บุคคลได้ กรณีจึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติหรือใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นคนต่างด้าวโดยไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด บทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

นอกจากนี้ มาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็นความผิดทางอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ซึ่งเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การตรากฎหมายเพื่อให้สัญญาชาติไทยเป็นอำนาจอธิปไตยของประเทศไทย ภายใต้หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมกับจารีตประเพณี ประวัติศาสตร์ เหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ การที่มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ให้อำนาจดุลพินิจแก่รัฐมนตรีเป็นการเฉพาะรายแก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การให้สัญญาชาติไทยแก่บุคคลดังกล่าวให้เหมาะสมรัดกุม โดยบทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นของหลักการที่บุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง โดยให้ดุลพินิจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะพิจารณาให้สัญญาชาติไทยแก่บุคคลเป็นการเฉพาะรายได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะพิจารณาให้สัญญาชาติไทยแก่บุคคลใดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง รัฐมนตรีก็ต้องใช้มาตรฐานเดียวกันนั้นใช้บังคับกับบุคคลทุกคนตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาให้สัญญาชาติไทย ตามหลักในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง จึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และโดยที่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยคำร้องนี้ พระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗ บทบัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๗ ทวิ แล้วใช้ความต่อไปนี้แทน “ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญญาชาติไทยก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด” บทบัญญัติที่แก้ไข

ใหม่นี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ ทวิ วรรคสองเดิม โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาให้สัญชาติไทยแก่บุคคลตามหลักการที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ให้เหมาะสมและรัดกุมใน ๒ กรณี คือ เป็นการเฉพาะราย และเป็นการทั่วไป บทบัญญัติในมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่โดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ นี้ จึงมิได้มีผล เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมีได้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบของการกระทำอันเป็น ความผิดทางอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นอกจากนี้ มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง ก็มีใช่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดองค์ประกอบของ การกระทำอันเป็นความผิดทางอาญา จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ ๓ พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้มาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ใช้บังคับย้อนหลังกับ กรณีของผู้ที่เกิดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย และมาตรา ๑๑ วรรคสอง ได้บัญญัติรับรอง ให้บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแต่ไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง อาจได้รับสัญชาติไทยได้ตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ได้อีกด้วย บทบัญญัติมาตรา ๑๑ ทั้งสองวรรค จึงเป็นบทบัญญัติที่ใช้ เป็นการทั่วไปในทางที่เป็นคุณกับบุคคลที่มีลักษณะตามที่มาตรา ๑๑ บัญญัติไว้ และมีได้เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และมีใช่เป็น กรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลเป็นการลงโทษทางอาญาแก่บุคคล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ทวิ
วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายจรูญ อินทจาร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ